

Zemědělci varují: Bez rozpočtu jednoznačně určeného na zemědělství se unijní agrární politika zhroutí jako domeček z karet

20.5.2025 - | Akademie věd České republiky

Ve dnech konání konference Evropské komise o příštím rozpočtu EU ve dnech 20. a 21. května 2025 je plánována protestní akce evropské zemědělské konfederace COPA-COGECA. K celoevropské výzvě „EU House of Cards“ se připojují i čeští zemědělci - celkem čtyři zemědělské organizace - Agrární komora ČR, Zemědělský svaz ČR, Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů a Iniciativa zemědělských a potravinářských podniků. Chtějí tak vyjádřit znepokojení nad plánovanou změnou rozpočtu, která může vést ke zhroutení společné zemědělské politiky EU a k nedostatečnému financování agrárního sektoru.

„Bez garantovaného rozpočtu pro Společnou zemědělskou politiku (SZP) hrozí její rozpad. Dosavadní rozpočet o dvou pilířích zajišťoval podporu v sektorech, jako je rozvoj venkova, ekologické zemědělství nebo péče o welfare zvířat a krajinu. Pokud by mělo dojít ke sjednocení rozpočtu do jednoho, přičemž jednotlivé státy by rozhodovaly, kolik do kterého ‚šuplíku‘ alokují prostředků, v České republice i mnoha dalších zemích může dojít ke zhroutení financování zemědělství, a tím i k ohrožení základního účelu práce farmářů – produkce potravin, o podpoře životního prostředí ani nemluvě,“ podotýká **Martin Pýcha, předseda Zemědělského svazu ČR** a dodává: *„V zemědělství EU by ještě více rozhodoval soubor rozpočtů, nikoliv šikovnost zemědělců.“*

Proč akce? Proč teď?

EU aktuálně čelí geopolitickému napětí, klimatickým výzvám a rostoucí závislosti na dovozech. Produkce potravin se, kromě bezpečnosti, stává stejně důležitou jako obrana. Přesto však návrhy Evropské komise na nové víceleté finanční období neobsahují konkrétní zajištění SZP – a nově navíc hrozí její rozpuštění do tzv. jednotné obálky, kdy by jednotlivé členské státy dostávaly jeden rozpočet a rozhodovaly by o rozdělení dle vlastních aktuálních priorit.

- Přidělení rozpočtu národním vládám bez závazků a kontrol by ohrozilo stabilní financování českého zemědělství.
- Aktuálně je zemědělství financováno méně než 0,5 % státního rozpočtu ČR, a jen 0,3 % rozpočtu EU, přestože je klíčovým sektorem pro bezpečnost a stabilitu.

„Pokud Evropská unie skutečně považuje potravinovou bezpečnost za strategickou prioritu, pak je nezbytné, aby to odpovídalo i rozpočtovým rozhodnutím. Adekvátní rozpočet na Společnou zemědělskou politiku je klíčem k udržení produkce v celé Evropě, včetně České republiky, kde už dnes bez dotací zemědělci pracují pod hranicí ziskovosti,“ uvádí **Martin Ludvík, viceprezident Agrární komory ČR a předseda Ovocnářské unie ČR**.

Rozpočet musí růst - ne klesat

Evropská komise také zvažuje nominální snížení rozpočtu na agrární politiku o 20 %, přestože inflace a náklady rostou. To by reálně znamenalo pokles až o 50 % oproti stávajícím hodnotám. *„Pokud chceme, aby zemědělci nebyli závislí na dotacích, musíme jim vytvořit takové podnikatelské prostředí, které jim umožní se uživit produkcí. Dnešní systém k tomu nemotivuje – a bez jeho změny se nezbavíme ani závislosti na dotacích, ani nezajistíme dostatek kvalitních a bezpečných potravin pro obyvatele Česka,“* vysvětluje **místopředseda Českomoravského svazu zemědělských**

podnikatelů Kamil Surovík.

Čtyři české zemědělské nevládní organizace proto požadují:

1. Zachovat dvoupilířový systém a samostatnou obálku pro Společnou zemědělskou politiku.
2. Zachování hodnoty rozpočtu, to zn. minimálně zachování reálné hodnoty SZP z aktuálního víceletého finančního rámce, což znamená nominální navýšení o min. 30 %.

Nechceme dotace, chceme férové podmínky

České zemědělství je dnes bez dotací ztrátové. Průměrný zemědělec bez veřejné podpory nedosáhne ani na pokrytí nákladů. 40 % podniků je na nule nebo ve ztrátě. Dotace však mají sloužit jako nástroj zvládání rizik a nákladů regulací – nikoliv jako hlavní zdroj obživy.

Zemědělci proto žádají:

- podmínky pro podnikání a investice, nikoliv almužnu z veřejných rozpočtů;
- omezení byrokracie – ČR má 6. nejvyšší náklady na administrativu v zemědělství v EU;
- férovou podporu produkčních farem, které produkují drtivou většinu potravin a zároveň nesou hlavní zátěž obtížných tržních podmínek, vysokých nákladů a regulací.

Bez SZP nebude soběstačnost, zaměstnanost ani krajina

Naše zemědělství dnes produkuje jen 66 % průměrného výnosu na hektar v EU. Ale ne kvůli nízké produktivitě – ta je ve srovnatelných podmínkách často srovnatelná nebo vyšší. Rozdíl tvoří vysoký podíl farem, které reálně neprodukují.

*„Změna přístupu je nutná – k financím, k nastavení politik i k očekáváním společnosti. Pokud selže rozpočet, hrozí zhroucení celé evropské architektury potravinové bezpečnosti jako domečku z karet,“ shrnuje **Martin Pýcha**.*

Příloha - přehled plateb ve dvou pilířovém (aktuálním) rozpočtu EU na zemědělství ZDE.

Kontakty pro média:

Michal Procházka, Zemědělský svaz ČR
vedoucí vnějších vztahů a tiskový mluvčí
+420 734 865 377, prochazka@zscr.cz

Lidija Erlebachová, Native PR
Senior Account Manager
+420 776 543 452, lidija.erlebachova@nativepr.cz

Barbora Pánková, Agrární komora ČR
tisková mluvčí
+420 721 306 431, pankova@akcr.cz

<https://www.akcr.cz/txt/zemedelci-varuji-bez-rozpocetu-jednoznacne-urceného-na-zemedelstvi-se-unijn-i-agrarni-politika-zhrouti-jako-domecek-z-karet>